

Innhold

Forord	3
 Innledning	
Hva er lesekultur?	9
Hva vil det si å lese?	11
Hvorfor bør vi egentlig lese?	11
Hva er skolens tekster?	12
Har det noe å si hvor vi leser?	12
Hva kan skolen gjøre for å styrke lesing?	13
Hvordan gå fra lesesatsing til lesekultur?	14
Der lesing er gjort naturlig, leser elevene	16
 Kapittel 1	
Å hekte elevene på lesingen	19
Resept på leselyst	20
Hva kan motivere, interessere og engasjere?	21
Mestring avler mestring	22
Leselyst og leseulyst	23
Litt er mye bedre enn ingenting	24
Å la elevene velge	24
Å dele leseopplevelser	25
Å prioritere lesingen hjemme og på skolen	26
Å lage inspirerende lese miljøer	27
Å ha lesende rollemodeller	29
Forslag til videre lesing	30
 Kapittel 2	
Leseundervisning som inkluderer alle	31
Fellesskap gjennom høytlesing	32
Språket er nøkkelen	34
Å utvide førlesingsfasen	35

Språklig sammensatte klasserom	36
Eksplisitt undervisning i tekst og sjangre.....	37
Elever som strever med språk eller lesing.....	38
Elever som trenger ekstra utfordringer	39
Bra for alle, avgjørende for noen	40
Forslag til videre lesing	40

Kapittel 3

Å forstå og bruke tekster	41
Hva er leseforståelse?	42
Undervisning i lesestrategier.....	45
Strategiske nøkkelspørsmål	48
Lesing på telefon, iPad og PC	49
Vi må starte der elevene er.....	50
Forslag til videre lesing	52

Kapittel 4

Lesing i fagene	53
Å lese i fagene krever utholdenhet	54
Vi leser forskjellig i ulike fag.....	55
Hva kjennetegner en fagtekst?	56
Aktiv lesing i fagene.....	58
Å bygge bro fra hverdagsspråk til fagspråk.....	59
Koordinering av leseopplæring på tvers av fag.....	63
Forslag til videre lesing	64

Kapittel 5

Kritisk lesing – å tenke selv	65
Hva er kritisk lesing?	66
Arbeid med kritisk lesing	67
Søke og velge kilder	68
Vurdere om en tekst er troverdig og egnet.....	68
Undersøke teksters kontekst	70
Gjenkjenne hvor kunnskap kommer fra.....	72
Vurdere argumentasjon	72
Skjønnlitteratur som utgangspunkt for kritisk tenkning	73
Et kritisk lesende klasserom	75
Forslag til videre lesing	76

Kapittel 6

Skolebibliotekets mange muligheter	77
Kjernen i skolebiblioteket: samlingen og skolebibliotekaren.....	78
Leselyst og litteraturformidling.....	80
Skolebiblioteket som psykososial arena.....	83
Informasjonskompetanse og kritisk lesing.....	85
La skolebiblioteket spille en hovedrolle!	85
Forslag til videre lesing	86

DIDAKTISK DEL	87
----------------------------	----

Kapittel 1

Å hekte elevene på lesingen	89
Hvorfor leser vi?	89
Å hekte elevene på boka.....	90
Å tømme forsiden for innhold	91
Lag forfatterplakat	92
Høytlesing for lesemotivasjon	93
Interessekartlegging	94
Leserens rettigheter.....	95
Tekst i hverdagen.....	96
Å organisere lesesirkler.....	97
Å lykkes med lesekvarten.....	98
Legg en leseplan.....	99
Små og store lesekampanjer	100
Å synliggjøre lesevaner	102

Kapittel 2

Leseundervisning som inkluderer alle	103
Høytlesing for alle.....	103
Å formidle bildebok til elevene	104
Strategier i møte med nye ord	106
Ordmasteren	107
Lek, les, skriv!	108
Å koble på førstespråk	110
Å utvide førlesingsfasen.....	111
Å lese ordløse bøker.....	112
Hva er en god lesepartner?	113
Tekst overalt.....	114

Kapittel 3

Å forstå og bruke tekster	115
Å overvåke egen lesing.....	115
Respons til forfatteren	116
Å lage teorier.....	117
Leseklokka – formålsrettet lesing	118
Bli kjent med karakterene.....	119
Inn i teksten, ut av teksten – en samtaleramme	120
Faste ord og uttrykk	121
Lag en adaptasjon	122
Å lese med ulike briller	123
Nøkkelsspørsmål til fagtekster – en indre dialog.....	124

Kapittel 4

Lesing i fagene	125
Å lese som en fagekspert.....	125
Å stå lenge i teksten – ukas tekst.....	126
Fagtekst på veggen	128
Tekstplakat	129
Den vanskelige oppgaveteksten	130
Tekstoppgaver i matematikk – å bruke sjekkliste	131
Fagovergripende begreper	132
Hvilke ord velger du ut og hvorfor?	133
Arbeid med fagord	134
Å jakte på meningen i sammensatte tekster	136

Kapittel 5

Kritisk lesing – å tenke selv	137
Å søke etter informasjon	137
Tverrlesing: vurdere avsenderens troverdighet.....	138
Kildetillit.....	139
Dagens nyhet	140
Tekstens kontekst.....	141
Å skille fakta og mening.....	142
Hva forteller ulike kilder?	143
Flere tekster om samme tema	144
Fiktiv post på sosiale medier	145
Skjønnlitterære tekster og kritisk tenkning.....	146
Tekster med brutt kronologi.....	147
Avsenders doble agenda.....	148

Kapittel 6

Skolebibliotekets mange muligheter	149
Den gode bibliotektimen	149
Å starte opp et skolebibliotek – eller vekke det til live igjen	150
Skolebibliotekaren – hva og hvordan?	152
Elevmedvirkning i skolebiblioteket	154
Elevenes boktips	155
Å finne den rette boka	156
Skolebiblioteket og hjemmet	157
Etterarbeid til bibliotektimen	158
Bli kjent med bøkene – uten å lese dem	159
På veggen i skolebiblioteket	160
Hjelp bøker ut av hylla	161
Naturlig representasjon av mangfold	162
Alternative lesekurs – med vekt på leseglede	163
Hold på den indre driven	164
 Inspirasjon til bruk av boka i profesjonstid	165
Forslag til arbeidsmåter i profesjonstid	166
Systematisk arbeid med lesing i skolen	168
Forslag til videre lesing	170
 Litteraturliste	171
Stikkord	176